

Nr 24

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m., såvitt avser Ekeby 4¹ i Uppsala län m. fl. fastigheter.

I en till riksdagen den 22 mars 1957 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 134, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Utskottet — som i utlåtande 1957: 18 behandlat de under punkterna 1, 4, 8 och 10 i propositionen angivna förslagen — handlägger i förevarande utlåtande de under punkterna 2 och 11 upptagna ärendena.

Beträffande utredningen i dessa ärenden, som i utlåtandet redovisas under punkterna 1:o och 2:o, får utskottet, i den mån ej därför närmare redogöres i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

1:o

Ekeby 4¹ i Uppsala län

Domänsstyrelsen (skr. 29/12 1956) har hemställt, att kronoegendomen Ekeby 4¹ i Lena socken, Uppsala län, skall på vissa angivna villkor säljas genom utbud i allmänna marknaden.

Beträffande egendomens beskaffenhet m. m. upplyses bl. a. följande.

Egendomen innehåller 32,4 ha tomt, trädgård och åker, 7,3 ha äng och betesmark samt 25,1 ha produktiv skogsmark med ett virkesförråd av 2 549 m³sk.

Manbyggnaden är i gott stånd, ladugården i medelgott och arbetarbostaden i mindre gott skick.

Till egendomen hör andel i Norunda häradsallmänning.

Taxeringsvärdet är 51 500 kronor, varav 13 600 kronor skogsvärde.

Saluvärdet har av *uppskattningsnämnden* och *domänstyrelsen* uppskattats till 145 900 kronor. Därav belöper 77 900 kronor å inägorna, 12 000 kronor å andelen i häradsallmänningen och 56 000 kronor å skogen. I värdet å skogen ingår icke värdet av en s. k. klappalättstämpling om 189 m³sk.

Egendomens arrendator är ej villig köpa egendomen och önskar ej heller fortsätta bruka gården efter arrendetidens utgång den 14 mars 1957.

Departementschefen har anslutit sig till domänstyrelsens förslag om att egendomen skall med ett saluvärde av 145 900 kronor säljas i allmänna marknaden.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Ekeby 4¹ i Lena socken, Uppsala län, må med ett saluvärde av 145 900 kronor säljas på i huvudsak de villkor, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o

Kronoparken Elinghem i Gotlands län

Domänstyrelsen (skr. 31/1 1957) hemställer, att kronoparken Elinghem inom Stenkyrka, Hangvars och Tingstäde socknar, Gotlands län, skall — i enlighet med en av Nils Smith år 1951 upprättad karta — med den rätt kronan äger till i kronoparken ingående fastigheter, försäljas till lantbruksnämnden i Gotlands län för en köpeskilling av 137 000 kronor.

Kronoparken, som huvudsakligen utgöres av myrmark — Elinghems myr — omfattar en areal av ca 559,40 hektar, varav 13,45 hektar åker, 3,30 hektar betesmark, 433,40 hektar skogsmark samt 109,25 hektar impediment. Virkesförrådet i skogen utgör enligt upprättat värderingsinstrument 23 100 m³sk, varav 19 480 m³sk tillhör åldersklass IV. Den ideala medelboniteten är 2,75. På grund av fosforbrist och årligen återkommande svåra vårfroster är vissa delar av kronoparken olämpliga för skogsproduktion. Kronoparken beröres av vissa upplåtelse. Det sammanlagda taxeringsvärdet utgör 79 600 kronor, varav 2 200 kronor egentligt jordbruksvärde, 26 200 kronor skogsmarksvärde och 51 200 kronor skogsvärde.

Kronoparken skall av lantbruksnämnden användas för komplettering av omkringliggande jordbruk, varvid enligt uppgift ca 370 hektar avses att uppodlas till åker, medan resten skall bibehållas som skogsmark. Det för uppodling avsedda området består huvudsakligen av kärrtorvjord, som vid av nämnden verkställd undersökning bedömts vara lämplig för uppodling till åkerbruk. Nämnden har upplyst, att omkring 60 jordbrukare är intresserade av att förvärva områden av kronoparken och att två tredjedelar av dessa är ägare till jordbruksfastighet med en åkerareal understigande 20 hektar. En komplettering av jordbruken skulle därför betyda mycket för jordbruksnäringen i orten. Därest en försäljning av kronoparken skulle komma till stånd, är det enligt nämndens mening lämpligast, att nämnden förvärvar hela kronoparken för att sedan uppdelas densamma i lotter och försälja dessa till ägare av angränsande fastigheter. För uppodling av markområdena avses jordbrukarna själva få svara.

Enligt ett den 9 april 1956 dagtecknat värderingsinstrument har domänverkets värderingsförrättningsman, jägmästaren A. Hellström, uppskattat värdet av kronoparken till i avrundat belopp 168 000 kronor. Härav belöper 13 450 kronor å 13,45 ha åker, 990 kronor å 3,30 ha betesmark och 154 300 kronor å avkastningsvärdet av skogen. Sedan domänstyrelsen beslutat att i sina skogsvärderingar räkna med en diskonteringsfaktor av 4 procent i stället för tidigare 3,5 procent, har avkastningsvärdet i fråga omräknats av

Hellström till 122 900 kronor. Med bibehållande av de förut angivna värdena för åker och betesmark utgör kronoparkens värde sålunda (13 450 + 990 + 122 900 =) i runt tal 137 000 kronor.

Domänstyrelsen har intet att erinra mot att kronoparken överlåtes till lantbruksnämnden för 137 000 kronor samt på vissa angivna villkor i övrigt.

Lantbruksnämnden har i skrivelse till domänstyrelsen den 26 januari 1957 förklarat sig icke ha något att erinra mot de föreslagna överlåtelsevillkoren.

Slutligen har *lantbruksstyrelsen* i yttrande den 9 mars 1957 anfört bl. a. följande.

Lantbruksstyrelsen anser att ifrågavarande rationaliseringsprojekt har utsikter att bli av stor betydelse för ifrågavarande jordbruksbygd. Genom den förstärkning, som ett betydande antal fastigheter sålunda skulle erhålla, skulle fastighetsbeståndet förbättras avsevärt. Mot bakgrunden av de tendenser till avflyttning från Gotland, som under senare år blivit alltmera märkbara, får en sådan, för jordbruket positiv åtgärd som den nu ifrågasatta sin särskilda betydelse. Lantbruksstyrelsen, som finner det av domänstyrelsen föreslagna priset kunna godtagas, finner sig sålunda böra tillstyrka bifall till domänstyrelsens framställning.

Departementschefen har anfört följande.

»Enligt domänstyrelsens förslag skall förevarande kronopark, omfattande en total areal av omkring 559 hektar, överlåtas till lantbruksnämnden i Gotlands län för att förse ett antal angränsande jordbruksfastigheter med tillskottsmark. Av kronoparken, som till största delen utgöres av skogsmark, beräknas ca 370 hektar bli uppodlade. Kronoparken har saluvärderats till 137 000 kronor.

Jag har icke något att erinra emot att kronoparken överlåtes till lantbruksnämnden i Gotlands län på föreslagna villkor. Härför torde riksdagens medgivande böra inhämtas.»

Utskottet. Utskottet har efter överväganden funnit sig kunna biträda förslaget om att kronoparken skall överlåtas till lantbruksnämnden för att disponeras i nämndens rationaliseringsverksamhet. Då försäljningsförslaget icke föranleder någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att kronoparken Elinghem inom Stenkyrka, Hangvars och Tingstäde socknar, Gotlands län — sådan denna angivits å en av Nils Smith år 1951 upprättad karta — må med den rätt kronan äger till i kronoparken ingående fastigheter säljas till lantbruksnämnden i Gotlands län för en köpeskilling av 137 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen förslagit.

Stockholm den 10 maj 1957

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid delta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg, Lage Svedberg, Jon Jons-
son, Bertil Andersson, Hansson, Sigfrid Larsson*, Kristiansson, Franzén,
Uno Olofsson och Ynge Nilsson;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö,
Jacobson* i Vilhelmina, Ahlsten, Östlund, Arweson, Nilsson i Lönsboda, Jo-
hanson i Västervik, Franzén i Motala och Hedin.

*Ej närvarande vid justeringen.